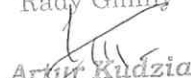

UCHWAŁA NR 49/VII/2017
Rady Gminy Zagnańsk
z dnia 13 czerwca 2017 r.

**w sprawie przyjęcia „Planu Działań - Wykorzystanie potencjału endogenicznego
Zagnańska dla jego rozwoju”.**

Na podstawie art. 18 ust. 1 i ust. 2 pkt. 6a ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (j.t. Dz. U. z 2016 r., poz. 466 ze zm.) Rada Gminy Zagnańsk **uchwala**, co następuje:

- § 1. Uchwala się „Plan Działań – Wykorzystanie potencjału endogenicznego Zagnańska dla jego rozwoju”, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.
- § 2. Wykonanie Uchwały powierza się Wójtowi Gminy Zagnańsk.
- § 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCY
Rady Gminy

Artur Kudzia

PLAN DZIAŁAŃ

Wykorzystanie potencjału endogenicznego Zagnańska dla jego rozwoju

Zagnańsk 2017

Spis treści

Wstęp	3
I. Diagnoza obecnej sytuacji na obszarze objętym planem działań.....	4
1. Lokalizacja gminy i obszaru endogenicznego	4
2. Charakterystyka obszaru	6
3. Obszary chronione na terenie gminy	7
4. Atrakcje turystyczne na terenie gminy:.....	11
II. Analiza SWOT Gminy Zagnańsk.....	15
III. Zgodność ze strategicznymi dokumentami dotyczącymi rozwoju obszaru, którego dotyczy plan działań oraz ze Strategią Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego do roku 2020	18
IV. Działania, które opierają się na endogenicznych potencjałach obszaru objętego planem działań, wynikających w szczególności ze specyficznych warunków i zasobów przyrodniczych, przestrzennych i kulturowych.	21
V. Wykorzystanie walorów danego obszaru do rozwoju przedsiębiorczości i gospodarki turystycznej.....	23
VI. Działania, których realizacja przyczyni się do tworzenia warunków dla powstawania nowych miejsc pracy, a także zapewnienia trwałości istniejących miejsc pracy, w tym przedsięwzięcia realizowane przez podmioty prywatne.	25
VII. Projekty lub typy projektów, powiązane ze sobą, które potwierdzają spójność koncepcji rozwoju danego terytorium i łącznie tworzą produkt turystyczny.....	30

Niniejszy Plan Działań został opracowany zgodnie z wytycznymi do Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020

Opracował: Grzegorz Nowakiewicz

Wstęp

Niniejszy Plan działań został opracowany w celu wyznaczenia spektrum działań, które przyczynią się do rozwoju gospodarczego Gminy Zagnańsk. Z uwagi na istniejący potencjał endogeniczny w postaci szczególnych walorów przyrodniczych i kulturowych zlokalizowanych na terenie gminy, główną gałęzią która rozwija się i winna się rozwijać nadal, jest turystyka.

Turystyka w gminie Zagnańsk ma szczególne i niepowtarzalne warunki do rozwoju, co zostanie przedstawione szczegółowo w niniejszym opracowaniu.

Plan Działań stanowi zbiór działań możliwych do realizacji, które przyczynią się do rozwoju turystyki i gospodarki na terenie gminy. Zostały one wyselekcjonowane we współpracy z przedstawicielami sektora społecznego, gospodarczego i samorządu.

Plan służyć będzie jako dokument niezbędny przy ubieganiu się o dofinansowanie ze środków Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020.

I. Diagnoza obecnej sytuacji na obszarze objętym planem działań.

1. Lokalizacja gminy i obszaru endogenicznego

Obszar objęty Planem działań położony jest na terenie Gminy Zagnańsk.

Gmina jest zlokalizowana w powiecie kieleckim, w otulinie Suchedniowsko-Oblęgorskiego Parku Krajobrazowego w Górach Świętokrzyskich. Gmina graniczy od północy z Kielcami. Składa się z 17 sołectw. Głównym ośrodkiem i siedzibą władz gminnych jest Zagnańsk.

Jako obszar endogeniczny należy traktować obszar całej gminy Zagnańsk.

Rysunek 1. Położenie gminy nas tle Polski

GMINA ZAGNAŃSK

LEGENDA					
	Grenice gminy		Linia kolejowa, stacje PKP		Rezerwat
	Grenice parku krajobrazowego		Bocznicza kolejowa		Dąb „Bartek”
	szlak czerwony				Pomnik przyrody żywej
	szlak zielony				Pomnik przyrody nieożywionej
	szlak czarny				Rezerw Huty w Samsonowie
	Ścieżka dydaktyczna				Kościół, kaplica
	Ścieżka dydaktyczna				
	szlak rowerowy				
	Rzeki, strumienie				

Rysunek 2. Gmina Zagnańsk.

2. Charakterystyka obszaru

Gmina zajmuje powierzchnię 12 487 ha, rozciąga się na długości około 13,5 km w kierunku północ – południe i ponad 15 km w kierunku wschód – zachód.

Na jej obszarze mieszka ponad 12,8 tys. osób (12765 – wg stanu na 31.12.2016)

**źródło:*

http://www.zagnansk.pl/asp/pl_start.asp?typ=14&menu=174&strona=1&sub=300&subsub=9

Lasy znajdujące się na terenie Gminy Zagnańsk wchodzą w skład dawnego kompleksu Puszczy Jodłowej i zajmują ponad połowę powierzchni gminy 7 216 ha to jest około 58,2% powierzchni. Dla porównania lesistość Polski wynosi 28,5%, Województwa Świętokrzyskiego 26,9%, a Powiatu Kielce 34,9%. Średnia europejska to 32%, przy czym dla Unii Europejskiej wskaźnik lesistości wynosi 42%. Użytki rolne stanowią ok. 34% powierzchni.

Tradycyjne funkcje obszaru gminy Zagnańsk oparte były na bogatych złożach surowców, jednak obecnie nie mają one istotnej funkcji gospodarczej. Eksploatowane jest tylko jedno złożo – piaskowca triasowego. Dotychczasowa działalność została ograniczona ze względu na ochronę środowiska, jednak pozostały po niej ślady w postaci nieplanowanych wyrobisk surowców. W gminie funkcjonują zakłady bazujące na przemyśle surowcowym, takie jak kopalnia kwarcytu i dolomitu - Wiśniówka czy zakłady kamieniarskie – Mardo w Kajetanowie. Obecnie najbardziej rozwiniętą gałęzią przemysłu jest branża drzewna, również z długą tradycją sięgającą okresu międzywojennego. Oparta jest na tartakach (w Samsonowie, Zagnańsku, Tumlinie, Kołomania, Gruszce), produkcji wyrobów drewnianych i opakowań (w Gruszce) oraz zakładach stolarskich (w Gruszce i Tumlinie). Kolejną rozwiniętą branżą jest przemysł spożywczy, który tworzą ubojnia drobiu w Kajetanowie, zakład produkujący wędliny w Lekominie, piekarnie (Zagnańsk, Tumlin, Samsonów). Zwiększający się udział sektora usług w gminie świadczy o zmianie charakteru gminy, która staje się głównie atrakcyjnym miejscem zamieszkania, a w mniejszym stopniu wytwórcą surowców. Pomimo funkcjonowania na obszarze gminy dużych przedsiębiorstw na skalę regionalną głównym pracodawcą w gminie pozostaje sfera budżetowa: Urząd Gminy Zagnańsk, Zespół Szkoły Podstawowej, Przedszkola i Gimnazjum w Kajetanowie, Szkoła Podstawowa w Chrustach, Zespół Szkoły Podstawowej, Przedszkola i Gimnazjum w Tumlinie, Zespół Szkoły Podstawowej, Przedszkola i Gimnazjum w Samsonowie, Zespół Szkoły Podstawowej Nr 2, Przedszkola i Gimnazjum w Zagnańsku, Nadleśnictwo Zagnańsk. Pomimo tego ponad 97% podmiotów gospodarki narodowej stanowią podmioty sektora prywatnego.

3. Obszary chronione na terenie gminy

„W województwie świętokrzyskim ochroną zostało objęte 755 972,0 ha — 64,6% powierzchni regionu (pierwsze miejsce w kraju). Obszar gminy Zagnańsk charakteryzuje się znacznie wyższym procentowym poziomem udziału powierzchni obszarów chronionych niż średnia w województwie. 99,6% gminy pokryte jest obszarami prawnie chronionymi. Pozostałe tereny zieleni, czyli lasy i cmentarze stanowią 0,06% powierzchni gminy.”¹ Najbardziej powszechną formą ochrony przyrody w gminie są obszary chronionego krajobrazu (54%), następnie parki krajobrazowe (41%), rezerваты przyrody i rezerваты w parkach krajobrazowych (ok. 2%) oraz stanowiące niewielki odsetek rezerваты w obszarach chronionego krajobrazu i użytki ekologiczne. Na terenie gminy znajdują się obszary chronione Natura 2000. Został również wyznaczony Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk Dolina Krasnej PLH260001 oraz Specjalny obszar ochrony siedlisk Lasy Suchedniowskie PLH260010.

Na terenie gminy zlokalizowany jest fragment Suchedniowsko-Oblęgarskiego Parku Krajobrazowego. Park ten jest częścią Zespołu Parków Krajobrazowych Gór Świętokrzyskich. Suchedniowsko-Oblęgarski Park Krajobrazowy zajmuje północną część gminy i rozciąga się na powierzchni 5 375 ha, co stanowi około 43 % terenu gminy. Zasoby: siedliska żyznych borów mieszanych, lasów mieszanych wyżynnych wilgotnych i świeżych, 56 gatunków roślin naczyniowych podlegających ochronie prawnej, 23 gatunki uznane za rzadkie i zagrożone wyginięciem na terenie kraju i 58 gatunków rzadkich i zagrożonych wyginięciem w regionie świętokrzyskim, 10 gatunków płazów, 5 gatunków gadów, 113 ptaków, 8 ssaków podlegających ochronie prawnej. Na terenie parku występują ograniczenia realizowania przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu art. 51 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (tj. Dz. U. z 2008r. Nr 25, poz. 150), likwidowanie i niszczenie zadrzewień, dokonywanie zmian stosunków wodnych, prowadzenie chowu i hodowli zwierząt metodą bezściółkową.

Centralne i południowe obszary gminy należą do otuliny Suchedniowsko-Oblęgarskiego Parku Krajobrazowego o powierzchni 5 387 ha to jest około 43 % powierzchni gminy. Łącznie obydwa obszary zajmują 10 762 ha, co stanowi około 86% powierzchni gminy. Zasoby: cenny krajobraz, ekosystem, korytarze ekologiczne Ograniczenia ważne z punktu widzenia strategii: likwidowanie i niszczenie zadrzewień, dokonywanie zmian stosunków wodnych.

¹ Strategia Rozwoju Gminy Zagnańsk na lata 2014-2024

Jedynie południowo-wschodni obszar gminy to tereny należące do Podkieleckiego Obszaru Chronionego Krajobrazu Zasoby: zbiorowiska lasów liściastych, świeże bory sosnowe i bory mieszane z udziałem jodły, 3 rośliny górskie objęte ochroną prawną, cenne obiekty zabytkowe, 2 zbiorniki stanowiące źródło wody pitnej).

Oprócz tego na terenie gminy znajduje się szereg obiektów ochrony przyrody:

- Rezerwat przyrody nieożywionej Barcza zlokalizowany w Zagnańsku. Na terenie rezerwatu występują odsłonięcia skał dolnodewońskich. Powierzchnia rezerwatu liczy 14,68 ha. Zasoby: odsłonięte skały dolnodewońskie, które są dowodem wulkanizmu w Górach Świętokrzyskich, 5 gatunków roślin objętych całkowitą ochroną, 1 gatunek zagrożony wyginięciem.
- Rezerwat przyrody ożywionej w dolinie rzeki Krasnej zlokalizowany w północnej części gminy, utworzony w 2003 roku - „Górna Krasna”. Zasoby: wpisany do Europejskiej Sieci Ekologicznej NATURA 2000, miejsce bytowania 125 gatunków ptaków, 17 siedlisk przyrodniczych objętych ochroną, motyl objęty ochroną gatunkową
- Rezerwat Archeologiczno-Geologiczny „Góra Grodowa” w miejscowości Tumlin stanowiący relikw pogańskiego ośrodka kulturowego, zlokalizowany na pograniczu gmin: Zagnańsk i Miedziana Góra.
- Pomnik przyrody ożywionej – dąb „Bartek” rosnący w miejscowości Bartków przy szosie Zagnańsk – Samsonów. „Bartek” to najstarsze (około 700 lat) drzewo w województwie i jeden z najstarszych dębów w kraju. Główna atrakcja turystyczna gminy. Dąb „Bartek” stał się symbolem gminy, a jego wizerunek znajduje się w herbie Gminy Zagnańsk.
- Pomnik przyrody ożywionej – aleja składająca się z 50 drzew – 48 klonów, lip, jesionów i grochodrzewów oraz 2 modrzewi polskich. Aleja jest długości 220 metrów i znajduje się w bezpośrednim sąsiedztwie dębu „Bartek”.
- Pomnik przyrody ożywionej – dąb „Dudek” rosnący na terenie prywatnej posesji w miejscowości Dudków.
- Pomnik przyrody ożywionej – dąb „Daniel” rosnący niedaleko osiedla „Wrzosy” w Zagnańsku.
- Pomnik przyrody ożywionej – jodła pospolita rosnąca na terenie leśnictwa Rybno.
- Pomnik przyrody ożywionej – modrzew europejski zlokalizowany na granicy lasu i pól uprawnych w rejonie wsi Długojów.
- Pomnik przyrody ożywionej – buk zwyczajny rosnący na terenie leśnictwa Rybno.
- Pomnik przyrody ożywionej – dwa modrzewie europejskie rosnące w kompleksie leśnym około 200 metrów na zachód od drogi Samsonów – Szałas.
- Pomnik przyrody ożywionej – dąb rosnący w miejscowości Samsonów Piechotne na terenie posesji prywatnej.

- Pomnik przyrody nieożywionej – geologiczny filar skalny zbudowany z dolomitów środkowego dewonu. Obiekt znajduje się w północnej części nieczynnego kamieniołomu Zachełmie. Odkryto tam ślady Tetrapoda – pierwszego czworonoga, który wyszedł na ląd.

Rysunek 3. Kamieniołom w Zachełmiu

- Pomnik przyrody nieożywionej – odsłonięcie geologiczne w okolicy wsi Kajetanów, około 300 metrów na południowy wschód od drogi krajowej nr 7 i pół kilometra od zabudowań.
- Użytek ekologiczny bagienny o powierzchni 1,08 ha w lesie w rejonie wsi Długojów.

Na terenie gminy występują także stanowiska ochronne ssaków: bóbr, nocek duży, nocek rudy, mopek, gacek brunatny i szary oraz ptaków: bocian czarny, jastrząb, jastrząbek, słonka, orzechówka, krogulec, dudek, brodziec samotny, pójdzka, derkacz, bekas. Z owadów chronionych występują: jelonek rogacz, koziorogi, pазie, mieniaki oraz liczne gatunki biegaczy i trzmieli. Z roślin chronionych występują: wawrzynek, wilcze łyko, bluszcz pospolity, pełnik europejski, lilia złotogłów, śnieżyczka przebiśnieg, czosnek niedźwiedzi, orlik pospolity, kosaciec syberyjski, tysięcznik centuria oraz różne gatunki widłaków, rosiczek, sasanek, dziewięciśiów, naparstnic, kokoryczek i storczyków. Z grzybów chronionych można spotkać: smardze, sromotniki, szmaciaka gałęzistego, purchawicę olbrzymią, modrzewnica lekarskiego, podgrzybka.

Rysunek 4. Dąb Bartek

- SOO Lasy Suchedniowskie PLH260010 Zasoby: pozostałość kompleksu leśnego Puszczy Świętokrzyskiej oraz walory kulturowe Staropolskiego Zagłębia Przemysłowego, wpisane na Shadow List w 2006 roku. Na terenie SSO Szczególnie bogata jest fauna bezkręgowców. Dobrze zachowany starodrzew o naturalnym charakterze (14,5% drzewostanów w wieku powyżej 80 lat i 5,4% powyżej 100 lat). Główna ostoja modrzewia polskiego *Larix polonica* w kraju (drzewa do ok. 40 m wys., w wieku ok. 300 lat, i jodły ok. 40 m wys., w wieku ok. 200 lat); Bogata flora roślin naczyniowych, w tym 16 gatunków z rodziny storczykowatych, oraz wiele innych rzadkich lub zagrożonych gatunków, w tym także prawnie chronione.
- SOO Dolina Krasnej PLH260001 Zasoby: proponowany do objęcia Europejską Siecią Ekologiczną Natura 2000, istotny ze względu na ochronę bioróżnorodności, 13 rodzajów siedlisk z załącznika I Dyrektywy Siedliskowej oraz 120 gatunków ptaków z I Dyrektywny Ptasiej. Obszar obejmuje naturalną, silnie zabagnioną dolinę rzeki Krasnej i jej dopływów. Teren znacznie zróżnicowany pod względem warunków geomorfologicznych i sposobu użytkowania gruntu. Dolina Krasnej uważana jest na jedną z lepiej zachowanych dolin rzecznych w Krainie Świętokrzyskiej. Jest ona miejscem występowania dziewięciu chronionych siedliska przyrodniczych. Szczególnie cenne są siedliska nieleśne, które powstały w toku ekstensywnego użytkowania i dziś stanowią o wartości przyrodniczej tego obszaru. Występujące tu płaty łąk

trzęślicowych, muraw bliźniczkowych oraz torfowisk przejściowych należą do najlepiej zachowanych w regionie. Charakteryzuje się one dobrym i typowym wykształceniem. Stwierdzone w granicach obszaru niewielkie płyty torfowisk zasadowych są jedynymi z nielicznych w regionie.

Rysunek 5. Dolina Krasnej.

Wśród cennych walorów przyrodniczych gminy występuje 13 pomników przyrody. Wśród 7 drzew wpisanych do Rejestru Wojewódzkiego Konserwatora Przyrody, znajdują się 4 dęby, modrzew, buk i jesion.

Jak wspomniano powyżej 99,6% powierzchni gminy stanowią obszary prawnie chronione. Taka sytuacja wyznacza kierunki rozwoju Gminy w postaci silnie rozwijanej turystyki i usług.

4. Atrakcje turystyczne na terenie gminy:

Do największych atrakcji turystycznych (zabytków) należą:

- wspomniany już wcześniej Dąb Bartek,
- Ruiny Huty „Józef” w Samsonowie - Początki przemysłu hutniczego w Samsonowie sięgają wieku XVI. Do dziś, po dawnym zakładzie wielkopieczowym z wieku XVI i XVIII pozostały ruiny dawnych zabudowań, zwane „Skarbczykiem”, wzniesionych w Samsonowie-Ciągłych z miejscowego czerwonego piaskowca - około 200 m na północ od zachowanych ruin huty „Józef”. Huta powstała w latach 1818-1823 z inicjatywy Stanisława Staszica.

Wielki piec powstał przy udziale fachowców z Saksonii, w roku 1835 został przebudowany. Huta „Józef” pracowała głównie na potrzeby wojska. Prócz tego wytwarzano w niej szereg elementów budowlanych i ozdobnych. W roku 1844 i 1848 miały tu miejsce poważniejsze pożary. Zakład zniszczony został ostatecznie przez pożar, który wybuchł w nim w roku 1866. W czasie I wojny światowej Austriacy zniszczyli część istniejących wówczas zabudowań fabrycznych. Ostatecznie w roku 1967 huta „Józef” wpisana została do rejestru obiektów zabytkowych.,

- Góra Chełm wraz z nieczynnym kamieniołomem w Zachełmiu,
- Rezerwat „Barcza”,
- Kościół parafialny pw. św. św. Rozalii i Marcina - wzniesiony w latach 1668-1676, rozbudowany dwukrotnie pod koniec XIX w. i w połowie wieku XX. Obiekt jest cenny ze względu na barokowe ołtarze boczne patronów świątyni oraz współczesna polichromie przedstawiającą sceny z życia świętych. W świątyni przechowywana jest chorągiew noszona podczas manifestacji patriotyczno-religijnych poprzedzających wybuch powstania styczniowego.,
- Cmentarz parafialny z mogiłami żołnierzy z 1939 r.,
- Kościół parafialny Parafii p.w. Św. Stanisława w Tumlinie - Świątynię ufundował w 1599 r., kard. Jerzy Radziwiłł – biskup krakowski i zarządca dóbr królewskich. Kościół był rozbudowany w XVIII wieku. Szczególnym kultem od wieków otaczany jest wizerunek Matki Bożej Śnieżnej w ołtarzu bocznym,
- Wille drewniane z okresu dwudziestolecia międzywojennego, przy ulicach Spacerowej i Leśnej. W jednej z nich, willi „Marysieńka”, znajduje się zabytkowa apteka.

Jak widać największe atrakcje turystyczne są jednocześnie atrakcjami przyrodniczymi.

Na terenie gminy znajdują się 22 obiekty i zespoły wpisane do rejestru Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Kielcach.

Zabytki w poszczególnych miejscowościach:

- Chrusty – drewniana kapliczka p.w. św. Rozalii z 1890 roku
- Samsonów Ciągłe – kapliczka przydrożna św. Jana Nepomucena, murowana kaplica p.w. św. Nepomucena z drugiej połowy XVIII w., ruina „skarbczyka” nr 5
- Samsonów – pozostałości Zespołu Przemysłowego, pozostałość układu wodnego, pozostałość osiedla przy Zakładzie Wielkopieczowym huty „Józef”
- Tumlin – zespół Kościoła Parafialnego pw. Św. Stanisława

- Umer – drewniany młyn wodny z 1850 r.
- Zabłocie – kapliczka św. Jana Nepomucena z ok. 1850 r.
- Zagnańsk – zespół Kościoła Parafialnego pw. Św. Rozalii i Marcina, cmentarz parafialny, Dróżniczówka, Leśniczówka Borek, Gajówka, Willa nr 11, Willa nr 12, Willa „Marysieńka” nr 2, Willa nr 5, Willa nr 9, osiedle „Kolonія Tartaczna”, młyn wodny z 1850 r.

Inicjatywy Gminy i mieszkańców, a także inwestorów prywatnych prowadzą do tworzenia innych atrakcji opartych na zasobach naturalnych, bądź powiązanych z nimi, podkreślających naturalny charakter gminy. Są to:

- zbiorniki wodne w Kaniowie (Mały zalew niecałe 3ha lustra wody na dopływie rzeki Bobrzy 1,5km na północ od Zagnańska) i Umrze (Powstał na rzece Bobrzy w okolicach Samsonowa przy drodze nr750, w 2004r i ma 12ha powierzchni lustra wody)
- kompleks Świętokrzyska Polana - W skład Kompleksu wchodzi kilka atrakcji: Oceanika z wielkimi akwariami ze zwierzętami wodnymi z całego świata, Park Miniatur Świętokrzysko z 20 miniaturami zabytków regionu, Kraina zabawy z mnóstwem dmuchańców, karuzelą, parkiem linowym, zagrodą ze zwierzętami, Ośrodek Rehabilitacyjno-Wypoczynkowy Polanika z gabinetami zabiegowymi, najnowszym sprzętem rehabilitacyjnym i zapleczem noclegowym, punkty gastronomiczne, basen kryty z saunami i jacuzzi, stajnia z hipoterapią
- mural w Zagnańsku - powstał w celu promocji gminy Zagnańsk przy wykorzystaniu modnego i popularnego ostatnio graffiti. Pomysłodawcą usytuowania muralu był wójt Szczepan Skorupski, który zatwierdził projekt jednego z kieleckich artystów street art. Kamil Stelmaszczyk przed majowym weekendem w 2014 roku rozpoczął realizację pracy malarskiej (monumentalne malowidło ścienne) na ścianie budynku sklepu tuż za przejazdem kolejowym przy ulicy Kieleckiej. Mural przedstawia charakterystyczne miejsca gminy (tj. Dąb Bartek – król Puszczy Świętokrzyskiej, hutę "Józef" w Samsonowie oraz Tetrapoda – najstarszego na świecie czworonoga chodzącego po lądzie) z wplecionym motywem przewodnim o zabarwieniu humorystycznym.

Rysunek 6. Mural - źródło www.zagnansk.pl

- skatepark - został oddany do użytkowania we wrześniu 2013 roku. Inwestycję zrealizowano przy pomocy środków unijnych. Jest on przeznaczony dla osób w każdym wieku. Składa się z placu zabaw – dla dzieci młodszych (do 6 lat) oraz starszych (do 14 lat). Znajduje się tu również ścianka do wspinaczki, boisko do koszykówki, stół do ping-ponga oraz drewniana altanka z grillem, stołem i ławeczkami. Główną atrakcją skateparku jest zabytkowa lokomotywa z wagonikiem, a także siłownia plenerowa.

Na terenie gminy znajduje się również kilka szlaków turystycznych, rowerowych i spacerowych.

II. Analiza SWOT Gminy Zagnańsk

Niniejszą analizę SWOT opracowano w porozumieniu z partnerami społecznymi i gospodarczymi. Wykorzystano również analizę SWOT opracowaną na potrzeby opracowywania Strategii Rozwoju Gminy Zagnańsk na lata 2014-2024 http://www.biuletyn.net/nt-bin/_private/zagnansk/8589.pdf.

Analiza dotyczy obszaru całej gminy.

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none">• Cenne przyrodniczo obszary (99,6% obszary chronione) i kulturowo (22 obiekty wpisane do rejestru Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Kielcach)• Atrakcje turystyczne na skalę ponadregionalną: dąb „Bartek”• Przygotowany przez gminę plan budowy Centrum Edukacyjnego Flory i Fauny przy Dębie Bartek• Atrakcje turystyczne na skalę ponadregionalną ruiny wielkiego pieca hutniczego w Samsonowie i przygotowane przez gminę plany podniesienia atrakcyjności turystycznej terenu pozostałości Huty „Józef w Samsonowie poprzez utworzenie na jej terenie Otwartego Muzeum Przemysłu• Skamieliny Tetrapoda (rezerwat Zachełmie) najstarszego czworonożnego zwierzęcia na świecie chodzącego po lądzie, plany utworzenia Geoparku W Krainie Tetrapoda i Skamieniałych Wydm• Zasoby kamienia łamanego i bocznego, zasoby surowców ilastych ceramiki budowlanej• Młode społeczeństwo (ludność w wieku produkcyjnym stanowi 65,3% mieszkańców)• Wyższy niż średnia dla powiatu odsetek osób z wykształceniem wyższym• Młoda struktura demograficzna gminy• Rozwinięta branża drzewna i przemysł spożywczy	<ul style="list-style-type: none">• Brak centralnego punktu wyznaczonego urbanistycznie w Zagnańsku• Ograniczona liczba gruntów stanowiących własność gminy• Niewielkie dodatnie saldo migracji oraz ujemny przyrost naturalny• Mały odsetek mieszkańców pracujących na terenie gminy• Niskie nasycenie technologiami informatycznymi i dostęp do Internetu• Niewystarczające wyposażenie w infrastrukturę turystyczną i okołoturystyczną oraz promocję• Wzrastające zadłużenie gminy• Rozproszenie działalności gospodarczej i aktywności budowlanej na obszarze całej gminy• Problem z kształtowaniem przestrzennym gminy• Słabo rozwinięty sektor usług• Duży ubytek terenów rolnych

<ul style="list-style-type: none"> • Dobrze rozwinięta terenowo sieć elektroenergetyczna średniego i niskiego napięcia docierająca do wszystkich terenów zabudowy – powszechna • Istniejące dokumenty o charakterze strategicznym i planistycznym • Dobry stan wyposażenia w infrastrukturę – wodociągi, drogi, elektryczność • Wysoki wskaźnik przedsiębiorczości na tle powiatu kieleckiego, przewaga sektora prywatnego w gospodarce • Przewaga zatrudnienia w sektorze usług rynkowych i nierynkowych • Dobre wyposażenie bibliotek • 100% pokrycia miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego • Aktualna Wieloletnia Prognoza Finansowa gminy • Znaczący kapitał społeczny • Znaczny udział obszarów pod budownictwo 	
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • Korzystne położenie i możliwość skorzystania ze środków unijnych w obecnej perspektywie finansowej • Dostępne środki pomocowe w ramach RPOWŚ 2014-2020 za pośrednictwem ZIT Miasta Kielce wraz z wyznaczonym dla ZIT obszarem funkcjonalnym obejmującym m.in. gminę Zagnańsk • Bliskość silnego ośrodka miejskiego (Kielce) oferującego: usługi z zakresu szkolnictwa wyższego, jest siedzibą władz regionu, ma potencjał rozwoju, jest istotnym węzłem transportowym i logistycznym • Duże znaczenie lokalnej specyfiki we współczesnej ofercie turystycznej • Dogodna lokalizacja gminy, jako ważny wyróżnik marki i jego istotna cecha z punktu widzenia oczekiwań obecnych i przyszłych użytkowników marki (turystów, mieszkańców, uczestników wydarzeń, inwestorów) • Zmiana rolniczego charakteru gminy na 	<ul style="list-style-type: none"> • Wciąż odczuwalne negatywne efekty kryzysu finansowo-ekonomicznego czego skutkiem podmioty gospodarcze odkładają swoje plany inwestycyjne, maleje skłonność do podejmowania współpracy • Prognozowany systematyczny spadek liczby ludności w perspektywie najbliższych dwudziestu lat • Duże zagrożenie pożarowe, nasilające się szczególnie podczas występujących upałów w miesiącach letnich i panującą w tym okresie suszą • Dotychczasowa działalność przemysłowa ograniczana przez przepisy ochrony środowiska • Odptyw wysoko kwalifikowanych fachowców do Kielc • Ograniczanie wydatków z budżetu państwa na aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu, pomoc socjalną, edukację, kulturę i sztukę, bezpieczeństwo publiczne, a także

<p>letniskowy oraz mieszkaniowy</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rozwój turystyki wykorzystującej potencjał kulturowy gminy (dąb Bartek, ślady Tetrapoda) • Rozwój agroturystyki • Przygotowanie atrakcyjnych terenów inwestycyjnych pod działalność przemysłowo-usługową • Nowa koncepcja i kierunki rozwoju rolnictwa opracowane we współpracy z WODR • Potencjał do wykorzystania energii ze źródeł energii odnawialnej (słonecznej, biomasa rolnicza) 	<p>zmniejszające się rozmiary przekazywanych do JST - dotacji i subwencji</p> <ul style="list-style-type: none"> • Odchodzenie od wykorzystania gazu sieciowego na cele grzewcze w gospodarstwach domowych • Bariery biurokratyczne i skomplikowane procedury (czaso- i kosztochłonne) w pozyskiwaniu środków finansowych z funduszy pomocowych Unii Europejskiej • Utrzymujący się stan niedoposażenia infrastruktury turystycznej
--	--

III. Zgodność ze strategicznymi dokumentami dotyczącymi rozwoju obszaru, którego dotyczy plan działań oraz ze Strategią Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego do roku 2020

Plan wykazuje zgodność z następującymi dokumentami strategicznymi na poziomie ponadregionalnym i regionalnym:

Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu Europa 2020

Inwestycja wpisuje się w treść Strategii, która obejmuje trzy wzajemnie ze sobą powiązane priorytety:

- rozwój inteligentny: rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacji;
- rozwój zrównoważony: wspieranie gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej;
- rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu: wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną.

Niniejsza inwestycja opiera się na wykorzystaniu istniejącego potencjału endogenicznego. Jest przyjazna środowisku, wspiera rozwój turystyki i przyczynia się do rozwoju gospodarczego gminy Zagnańsk. Stwarza warunki do rozwoju poprzez tworzenie nowych miejsc pracy i aktywne przeciwdziałanie bezrobociu, przez co będzie miała wpływ na rozwiązywanie ważnych problemów społecznych.

Strategia Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego do roku 2020

Zadania wyszczególnione w niniejszym Planie Działań są bezpośrednio nawiązują do celów wyznaczonych w Strategii – Cel 3. Ochrona i racjonalne wykorzystanie zasobów przyrody i dóbr kultury, Priorytet 1 – Tworzenie warunków do rozwoju turystyki.

Inwestycja wpisuje się również w realizację innych celów Strategii takich jak:

- Cel 1. Przyspieszenie rozwoju bazy ekonomicznej i wzrostu innowacyjności województwa, Priorytet 3: Kształtowanie specjalizacji regionalnej w gospodarce (opartej m.in. na zasobach naturalnych, kreowanie i wspieranie produktów regionalnych),
- Cel 2 Rozwój zasobów ludzkich, Priorytet 4: Aktywna polityka rynku pracy (wzrost zatrudnienia poprzez tworzenie nowych miejsc pracy),

- Cel 6 Aktywizacja rolnictwa i wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich, Priorytet 1: Wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich

Regionalny Program Operacyjny Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020²

Działania wpisują się w cele i zakładane działania dla priorytetu inwestycyjnego 8b. wspieranie wzrostu gospodarczego sprzyjającego zatrudnieniu poprzez rozwój potencjału endogenicznego jako elementu strategii terytorialnej dla określonych obszarów, w tym poprzez przekształcanie upadających regionów przemysłowych i zwiększenie dostępu do określonych zasobów naturalnych i kulturalnych oraz ich rozwój³

Szczegółowy Opis Osi Priorytetowych 2014-2020

Plan związany jest z typem projektu wyszczególnionym w SZOOP - budowa, rozbudowa, modernizacja i wyposażenie infrastruktury turystycznej, w tym obiektów noclegowych, gastronomicznych, rekreacyjnych i innej infrastruktury turystycznej, w tym ścieżek, tras i szlaków turystycznych (np. pieszych, rowerowych, konnych, wodnych, narciarskich) w miejscach atrakcyjnych przyrodniczo, kulturowo i turystycznie wraz z infrastrukturą dodatkową (np. systemy oznakowania i miejsca postoju).⁴

Zgodność z dokumentami na poziomie gminy:

Plan wykazuje również zgodność z dokumentami strategicznymi opracowanymi na poziomie lokalnym takimi jak ***Strategia Rozwoju Gminy Zagnańsk na lata 2014-2024*** w zakresie promocji walorów kulturowych i przyrodniczych gminy – cel operacyjny 2.1 Ochrona promocja i rozwój dziedzictwa kulturowego i naturalnego⁵ oraz w zakresie tworzenia warunków do rozwoju turystyki i ożywienia gospodarczego regionu - cel 2.2 Rozbudowa infrastruktury turystycznej. Projekt jest zgodny również z ***Program Rewitalizacji Gminy Zagnańsk na lata 2016-2023*** w zakresie zgodności z

²

file:///C:/Users/IZA_EFS/Downloads/Regionalny%20Program%20Operacyjny%20Wojew%C3%B3dztwa%20C5%9Awi%C4%99tokrzyskiego%20na%20lata%202014-2020%20(wersja%205)%20(4).pdf rozdział 2.4. Oś priorytetowa 4. Dziedzictwo naturalne i kulturowe, str. 105

³ file:///C:/Users/IZA_EFS/Downloads/RPOW%C5%9A%202014-2020%20wersja_6.0%20(1).pdf str. 136

⁴ <http://www.2014-2020.rpo-swietokrzyskie.pl/dowiedz-sie-wiecej-o-programie/zapoznaj-sie-z-prawem-i-dokumentami/dokumenty-regionalne/47-szczegolowy-opis-osi-priorytetowych-rpows-na-lata-2014-2020/791-szoop-rpows-na-lata-2014-2020-dzialanie-7-2-rozwoj-potencjalu-endogenicznego-jako-element-strategii-terytorialnej-dla-okreslonych-obszarow-efrr>

⁵ Strategia Rozwoju Gminy Zagnańsk <http://szlaksobieskiego.net/publikacje/Strategia-Zagnansk.pdf>, str.57

celem strategicznym 2 – wsparcie dla rozwoju gospodarczego w celu poprawy oferty obszaru oraz zmniejszenia zjawiska bezrobocia i ubóstwa.⁶

⁶ http://www.biuletyn.net/nt-bin/_private/zagnansk/10978.pdf str. 95

IV. Działania, które opierają się na endogenicznych potencjałach obszaru objętego planem działań, wynikających w szczególności ze specyficznych warunków i zasobów przyrodniczych, przestrzennych i kulturowych.

Potencjał endogeniczny to specyficzna dla danej lokalizacji (regionu, powiatu, miejscowości, rejonu) cecha, która może być podstawą jego dalszego rozwoju (przynosząc korzyści społeczne i ekonomiczne) nie tylko ze względu na obiektywnie korzystne uwarunkowanie, które stanowi, ale często także ze względu na fakt odróżniania danego obszaru od jego sąsiedztwa (potencjał endogeniczny jako cecha różnicująca obszary).

Bogactwo walorów naturalnych województwa/powiatu/gminy tworzy jego specyfikę, a jednocześnie stanowi stale niewykorzystany w pełni potencjał. Przy dochowaniu należytej troski o ich ochronę mogą one być przedmiotem pełniejszego zagospodarowania przestrzenno – funkcjonalnego, w szczególności pod kątem kreowania produktów turystycznych. W dużej mierze determinują one rodzaje i formy turystyki, które mogą być rozwijane w regionie stanowiąc podstawową atrakcję dla odwiedzających województwo turystów.

Filarem tworzenia produktów turystycznych w gminie Zagnańsk jest przyroda – jej nieograniczone bogactwo, w tym pomniki przyrody. Od dziesięcioleci gmina kojarzona jest z jednym z najstarszych drzew w Polsce – ponad tysiącletnim dębem Bartkiem. Jest to główna atrakcja turystyczna gminy, która rokrocznie przyciąga tłumy turystów.

Uzasadnionym jest tworzenie nowoczesnej infrastruktury turystycznej zlokalizowanej w pobliżu Dębu, w tym stworzenie bazy noclegowej i gastronomicznej. Która aktualnie istnieje w gminie w bardzo ograniczonym zakresie.

Do działań opierających się na endogenicznych potencjałach gminy Zagnańsk należy zaliczyć:

L.p.	Działanie	Realizator
1	Opieka nad obiektami cennymi przyrodniczo	Gmina
2	Wytyczanie szlaków i ścieżek pieszych i rowerowych	Nadleśnictwo, Lasy Państwowe, organizacje pozarządowe, Gmina
3	Promocja wszelkich cennych przyrodniczo i kulturowo obiektów z terenu gminy Zagnańsk	Gmina, podmioty prywatne

4	Tworzenie Punktów Informacji Turystycznej i Punktów Obsługi Turystów	Gmina, organizacje pozarządowe
5	Kształtowanie nawyków kultury ekologicznej oraz poczucie moralnej i obywatelskiej odpowiedzialności za ochronę dóbr przyrody	Szkoły (w tym Technikum Leśne), organizacje pozarządowe, podmioty prywatne, Gmina
6	Podejmowanie współpracy z partnerami w zakresie działalności ekologicznej – edukacyjnej	Partnerstwa
7	Tworzenie bazy noclegowej i gastronomicznej	Gmina, inwestorzy prywatni
8	Realizacja działań o charakterze proekologicznym wynikających z Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Zagnańsk na lata 2014-2017 w perspektywie do 2021r.	Szkoły, jednostki budżetowe, gminy, podmioty publiczne i prywatne
9	Powołanie do życia Centrum edukacyjnego flory i fauny Gór Świętokrzyskich w Zagnańsku wraz z Centrum Informacji Turystycznej, w tym etap I - Centrum Informacji Turystycznej w ramach tworzonego Centrum Edukacyjnego Fauny i Flory Gór Świętokrzyskich w Zagnańsku.	Gmina Zagnańsk

V. Wykorzystanie walorów danego obszaru do rozwoju przedsiębiorczości i gospodarki turystycznej

Istnieje ogromny potencjał Gminy Zagnańsk do rozwoju przedsiębiorczości, jak i całej gospodarki w oparciu o turystykę i zasoby naturalne gminy. Gmina kieruje swoje działania w tym kierunku i zgodnie z Programem Rewitalizacji, wizją rozwoju gminy jest ożywienie obszaru na terenie Zagnańska połączone z podniesieniem atrakcyjności przestrzeni miejskiej dla turystów i inwestorów, wsparte rozwojem przedsiębiorczości lokalnej, jakością usług publicznych i poziomem życia mieszkańców.

Poprawa warunków dla gospodarki lokalnej to jeden z celów strategicznych gminy Zagnańsk. Cenne walory przyrodnicze i kulturowe, jak i położenie gminy stanowią podstawę w konkurencji o inwestorów. Gmina posiada długą tradycję przemysłu i rzemiosła, która może stanowić zasób dla dalszego rozwoju.

Dogodne warunki do prowadzenia działalności gospodarczej przyczyniają się do zwiększenia liczby miejsc pracy w gminie oraz przedsiębiorczości jej mieszkańców, głównie w sferze usług, drobnej wytwórczości, handlu w tym tworzenie atrakcyjnych miejsc dla lokalizacji zakładów produkcyjnych, usługowych, handlowych i obsługi ruchu turystycznego. Wzrośnie atrakcyjność obszaru dzięki rozszerzeniu zakresu oferowanych na jego terenie usług. Poprawi się również potencjał inwestycyjny gminy. Istotnym elementem gospodarki lokalnej jest także rolnictwo, które należy wspierać pod kątem wyspecjalizowanego rozwoju.

Najbardziej reprezentatywną grupą przedsiębiorców, są osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą - stanowią one 86% sektora prywatnego. Dwie znacznie mniej liczne grupy, stanowiące ok. 3% badanych podmiotów to spółki handlowe oraz stowarzyszenia i organizacje społeczne. W każdej z grup sektora prywatnego zauważalny jest przyrost liczby podmiotów.

Położenie gminy w pobliżu Kielc, Kieleckiego Parku Technologicznego, drogi S-7 sprawia, że Zagnańsk jest dobrze skomunikowany, posiada dostęp do wykształconej kadry pracowników oraz oferuje dostęp do unikatowej przyrody. Gmina posiada również potencjał w konkurencji o turystów zarówno tych z Kielc i okolicznych miejscowości, jak i z całej Polski, a nawet zagranicy. Istotne jest nie tylko rozwijanie turystyki, ale też wykorzystanie dawnej funkcji lotniskowej gminy dla mieszkańców Kielc.

Doposażenie oferty turystycznej gminy w infrastrukturę jest istotnym celem gminy Zagnańsk, aby gmina stała się konkurencyjna. Przyczyni się to do poprawy jakości życia mieszkańców oraz rozwoju gospodarki dzięki turystyce. Istotnym elementem oprócz promocji walorów kulturowych i przyrodniczych gminy jest wsparcie rozwoju agroturystyki. W dokumentach strategicznych przygotowywanych przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego podkreśla się, że należy lepiej wyeksponować znaczenie potencjału kulturowego dla promocji regionu i rozwoju usług turystycznych. Obiekty kulturalne stanowią bowiem jeden z najbardziej istotnych elementów produktu turystycznego i cel sam w sobie turystyki kulturowej, a jednocześnie przyczyniają się pośrednio do rozwoju branż, powiązanych z turystyką (m.in. gastronomia, hotelarstwo).

Rozbudowa infrastruktury turystycznej - budowa i modernizacja istniejącej infrastruktury turystycznej poprzez:

- rozcięcie istniejącej sieci ścieżek pieszych i rowerowych - dodatkowe oznakowanie, dodatkowe trasy o różnym stopniu trudności,
- utworzenie zimowej trasy do narciarstwa biegowego,
- budowa Geoparku "Kraina tetrapoda i skamieniałych wydm" oraz „Centrum Edukacyjne Flory i Fauny Gór Świętokrzyskich” przy Dębnie Bartek,
- współpraca z Zespołem Szkół Leśnych,
- wsparcie zakładania nowych gospodarstw agroturystycznych oraz innych obiektów zakwaterowania zbiorowego przez IOB lub punkt w Urzędzie Gminy,
- wsparcie budowy pasażu handlowych wpisujących się w krajobraz obszaru zlokalizowanych przy atrakcjach turystycznych,
- przygotowanie terenów pod budowę domków letniskowych,
- wyznaczenie i przystosowanie terenów pod camping,
- zdynamizowanie rozwoju agroturystyki, usług około agroturystyki oraz rozpoznanie możliwości i próba organizacji gospodarstw edukacyjnych

są istotnym elementem dla stworzenia dogodnych warunków kształtowania turystyki na terenie gminy.

VI. Działania, których realizacja przyczyni się do tworzenia warunków dla powstawania nowych miejsc pracy, a także zapewnienia trwałości istniejących miejsc pracy, w tym przedsięwzięcia realizowane przez podmioty prywatne.

KIERUNKI DZIAŁAŃ I POWIĄZANE Z NIMI TYPY PROJEKTÓW DLA TURYSTYKI AKTYWNEJ, KULTUROWEJ, BIZNESOWEJ I ZDROWOTNEJ	
<u>Kierunki działań</u>	<u>Typy projektów (uwzględniają również projekty możliwe do realizacji przez podmioty prywatne)</u>
Zagospodarowanie przestrzeni turystycznej gminy Zagnańsk	<p><u>Rozwój bazy noclegowej i gastronomicznej, w tym obiektów agroturystycznych:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • budowa, przebudowa, modernizacja, renowacja, doposażanie obiektów noclegowych każdego typu, w tym również adaptacja obiektów na obiekty noclegowe, • budowa, przebudowa, modernizacja pól namiotowych i campingowych, • tworzenie nowej lub poszerzanie oferty w obiektach noclegowych o funkcje i usługi: SPA, medyczne, rehabilitacyjno-rekreacyjne, konferencyjne, kongresowe, szkoleniowe, gastronomiczne, rozrywkowe i inne, • budowa, przebudowa, modernizacja, renowacja, doposażanie centrów i obiektów konferencyjno-szkoleniowych, rekreacyjnych, sportowych, • tworzenie i rozwój gospodarstw agroturystycznych, w tym m.in. adaptacja obiektów na cele agroturystyczne, • budowa, przebudowa, modernizacja, renowacja, doposażanie obiektów gastronomicznych, • projekty i przedsięwzięcia rewitalizacyjne obejmujące działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, prowadzone w celu zagospodarowania przestrzeni turystycznej gminy Zagnańsk. <p><u>Rozwój infrastruktury rekreacyjnej:</u> zagospodarowanie turystyczne rzek, zalewów i zbiorników wodnych oraz terenów rekreacyjnych wokół nich poprzez m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • budowę, rozbudowę, przebudowę, modernizację, przystani, stanic kajakowych, itp., • budowę, rozbudowę, przebudowę, modernizację, renowację, doposażanie bazy gastronomicznej i noclegowej wraz z infrastrukturą towarzyszącą typu parkingi, toalety, drogi dojazdowe, itp., • budowę, rozbudowę, przebudowę, modernizację: ścieżek pieszych, rowerowych, konnych, edukacyjnych oraz szlaków turystycznych: pieszych, rowerowych, konnych, wodnych, samochodowych wraz z oznakowaniem i infrastrukturą towarzyszącą typu: miejsca postojowe, miejsca i platformy widokowe, obiekty małej architektury, tablice informacyjne itp., • budowę, rozbudowę, przebudowę, modernizację centrów sportowo-rekreacyjnych wraz z infrastrukturą towarzyszącą

	<p>niezbędną do prowadzenia działalności (np. wypożyczalnie sprzętu niezbędnego do uprawiania turystyki i rekreacji: sprzętu pływackiego, rowerów, itp.),</p> <ul style="list-style-type: none"> • budowę nowych zbiorników wodnych o funkcjach retencyjno-rekreacyjnych i innych z przeznaczeniem na cele rekreacyjne <p><u>Zagospodarowanie terenów o potencjale przyrodniczym, kulturowym i przestrzennym regionu poprzez m.in.:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • rekultywację terenów atrakcyjnych turystycznie, w tym renowację ośrodków sportowych, rekreacyjnych, • budowę, rozbudowę, przebudowę, modernizację: ścieżek pieszych, rowerowych, konnych, edukacyjnych oraz szlaków turystycznych: pieszych, rowerowych, konnych, wodnych, samochodowych wraz z oznakowaniem i infrastrukturą towarzyszącą typu: miejsca postojowe, miejsca i platformy widokowe, obiekty małej architektury, tablice informacyjne itp., • wytyczanie, digitalizację, oznakowanie, konserwację, budowę, rozbudowę, przebudowę, modernizację tras i szlaków turystycznych: pieszych, rowerowych, konnych, wodnych, samochodowych, questingowych, orienteeringowych i innych wraz z infrastrukturą towarzyszącą typu: miejsca postojowe, miejsca i platformy widokowe itp., o budowę, rozbudowę, modernizację, doposażanie ścieżek dydaktycznych i edukacyjno-przyrodniczych, o tworzenie szlaków tematycznych o zasięgu regionalnym i ponadregionalnym (np. militarnych, kulturowych, kulinarnych, itp.), • budowę, przebudowę, modernizację, renowację, doposażanie obiektów z przeznaczeniem na cele infrastruktury turystycznej, • wyposażenie obiektów będących infrastrukturą rekreacyjną, turystyczną i sportową w sprzęt turystyczny i sportowy (w zależności od typu świadczonych usług np.: rowery, kajaki, bryczki, kije nordic walking, sprzęt sportowy, itp.), • budowę, przebudowę, modernizację, renowację obiektów małej architektury (miejsca postojowe, miejsca i platformy widokowe, siłownie zewnętrzne, stojaki na rowery, ławki, itp.), • budowę, przebudowę, modernizację, renowację, doposażanie parków/centrów rozrywki, parków linowych, itp. • projekty i przedsięwzięcia rewitalizacyjne obejmujące działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, prowadzone w celu zagospodarowania przestrzeni turystycznej województwa łódzkiego. <p><u>Rozwój infrastruktury kulturalnej, obiektów przemysłowych oraz obiektów geoturystycznych:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • renowacja, przebudowa, odbudowa, modernizacja, doposażanie i adaptacja pomieszczeń i obiektów zabytkowych na cele kulturalne, rekreacyjne, turystyczne, noclegowe, gastronomiczne wraz z zagospodarowaniem otoczenia i infrastrukturą towarzyszącą, • renowacja, przebudowa, odbudowa, modernizacja i doposażanie: <ol style="list-style-type: none"> 1. kompleksów parkowo-pałacowych, skwerów, monumentów z możliwością wykorzystania ich w celach turystycznych i
--	--

	<p>rekreacyjnych,</p> <p>2. obiektów sakralnych wraz z otoczeniem, o miejsc pamięci narodowej, mogił, obelisków, grobów nieznanymi żołnierzy, itp.,</p> <p>3. obiektów militarnych, o obiektów przemysłowych, w tym zabytkowych kolei wąskotorowych i nadawanie im funkcji turystycznej,</p> <p>4. budynków na potrzeby obiektów kultury i turystyki, o obiektów historycznych (np. ruin zamków, obiektów archeologicznych) i zaadaptowanie ich do celów turystycznych.</p> <ul style="list-style-type: none"> • budowa, renowacja, przebudowa, odbudowa, modernizacja i doposażenie: <ul style="list-style-type: none"> - muzeów, izb pamięci, skansenów związanych z kulturą i tradycją regionu, o ścieżek, tras i szlaków turystycznych opartych o dziedzictwo kulturowe, przemysłowe i geoturystyczne regionu wraz z infrastrukturą towarzyszącą (miejsca postojowe, miejsca i platformy widokowe itp.), - geoparków, centrów geoedukacyjnych, ścieżek geoturystycznych (obejmujących m.in. kamieniołomy, wapienniki, stanowiska geologiczne oraz miejsca widokowe, itp.), • zagospodarowanie wyrobisk naziemnych (poeksploatacyjnych) na cele rekreacyjne i turystyczne, • inwestycje związane z rozwojem bazy gastronomicznej, poszerzanie oferty gastronomicznej o usługi oferowane w oparciu o tradycje kuchni regionalnej, • inwestycje związane z tworzeniem lub rozwojem produktów regionalnych i lokalnych, • projekty i przedsięwzięcia rewitalizacyjne obejmujące działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, prowadzone w celu zagospodarowania przestrzeni turystycznej gminy Zagnańsk
<p><i>Kreowanie wizerunku gminy Zagnańsk jako regionu atrakcyjnego turystycznie.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • tworzenie i wdrażanie strategii promocyjnych dla produktów turystycznych regionu spójnych z Programem Promocji Województwa Świętokrzyskiego (badania rynku, badania ruchu turystycznego, tworzenie i wdrażanie strategii komunikacji, tworzenie systemu identyfikacji wizualnej, monitoring, itp.), • tworzenie i wdrażanie zintegrowanych kampanii promocyjnych produktów turystycznych, których celem jest kreowanie wizerunku regionu jako atrakcyjnego turystycznie, wykorzystujące narzędzia promocyjne adekwatne do grup odbiorców (kampanie za pomocą mass mediów, kampanie internetowe i media społecznościowe, promocja z wykorzystaniem narzędzi internetowych i mobilnych, produkcja i dystrybucja materiałów informacyjnych, udział w targach i wystawach, organizacja wydarzeń, akcje specjalne, podróże studyjne itp.), • organizacja imprez, wydarzeń i projektów kulturalnych, rekreacyjnych, sportowych, edukacyjnych i rozrywkowych upowszechniających dziedzictwo historyczne i kulturowe, opartych na potencjale przyrodniczym, kulturowym i przestrzennym gminy i regionu, w tym również potencjale związanym z dziedzictwem kulinarnym, • poszerzanie i dostosowywanie oferty turystycznej do potrzeb turystów, w celu tworzenia zintegrowanych produktów

	<p>turystycznych,</p> <ul style="list-style-type: none"> • tworzenie i zarządzanie siecią punktów informacji turystycznej, • integrowanie oferty turystycznej gminy Zagnańsk z ofertą innych gmin, • szkolenia kadr związanych z branżą turystyczną w regionie z zakresu tworzenia oferty produktów turystycznych i zarządzania nimi, w tym m.in. szkolenia z zakresu usług rekreacji ruchowej, przygotowywania potraw regionalnych, prowadzenia działań promocyjnych, • działania edukacyjne na rzecz wzmocnienia poczucia lokalnej tożsamości oraz wzbogacenia wiedzy wśród mieszkańców gminy i regionu w zakresie potencjału przyrodniczego, historycznego i kulturowego, • tworzenie i wdrażanie strategii promocyjnych związanych z promocją produktów lokalnych i regionalnych.
--	--

Koncepcja rozwoju, opierająca się na potencjale turystycznym gminy Zagnańsk, określa cele i kierunki działań zmierzające do rozwoju w gminie turystyki aktywnej, kulturowej, biznesowej oraz zdrowotnej. Realizacja działań rozwoju możliwa jest jedynie dzięki wielopłaszczyznowej współpracy pomiędzy podmiotami działającymi w sektorze publicznym i prywatnym, realizującymi projekty wpływające na budowanie kompleksowych produktów turystycznych i rozwój gospodarki turystycznej w gminie i regionie. Proponowane działania mogą być realizowane indywidualnie lub poprzez współpracę podmiotów w różnych formach organizacyjnych: partnerstwa publiczno-prywatnego, publiczno-publicznego, publicznospołecznego, jak również projekty regionalne, ponadregionalne i międzynarodowe. Działania te mają na celu m.in.:

- promocję i inicjowanie wspólnych działań wśród podmiotów działających na rzecz rozwoju turystyki w gminie i regionie (samorządów, podmiotów sektora prywatnego, organizacje pozarządowe, m.in. Regionalną Organizację Turystyczną, Lokalne Organizacje Turystyczne, Lokalne Grupy Działania);
- rozwój lokalnych, regionalnych i ponadregionalnych produktów turystycznych;
- tworzenie i rozwój produktów lokalnych i regionalnych;
- realizację kompleksowych projektów turystycznych i komercjalizację oferty turystycznej gminy i regionu;
- rozwój sektora gospodarki turystycznej (rozwój przedsiębiorczości i tworzenie warunków dla zapewnienia trwałości istniejących oraz powstawania nowych miejsc pracy w sektorze turystyki);
- wypracowanie i wdrożenie systemu monitorowania rozwoju sektora turystyki w gminie Zagnańsk (monitorowanie rynku turystycznego, przeprowadzanie badań ruchu turystycznego).

Źródłami finansowania działań mogą być fundusze Unii Europejskiej: Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Europejski Fundusz Społeczny (EFS) w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego, Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020, Program Operacyjny Ryby, środki z programów współpracy międzynarodowej w ramach Europejskiej Współpracy Terytorialnej i Europejskiego Instrumentu Sąsiedztwa i inne, budżety samorządów terytorialnych, budżety podmiotów z sektora prywatnego oraz sektora organizacji pozarządowych.

Realizatorami działań mogą być m.in.:

- jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia;
- jednostki organizacyjne jst, posiadające osobowość prawną;
- organy administracji rządowej oraz ich jednostki podległe;
- jednostki sektora finansów publicznych posiadające osobowość prawną;
- instytucje kultury;
- organizacje pozarządowe;
- kościoły i związki wyznaniowe oraz osoby prawne kościołów i związków wyznaniowych;
- publiczne i niepubliczne szkoły wyższe;
- Lasy Państwowe i jego jednostki organizacyjne;
- Lokalne Grupy Działania;
- przedsiębiorcy.

Ze względu na zmieniające się warunki i postępujący rozwój turystyki planowany jest monitoring i ewaluacja działań w zakresie realizacji projektów. Analizie i aktualizacji podlegać będą uwarunkowania rozwoju, od których zależą cele i zaproponowane działania, badany będzie również ruch turystyczny, który wskazuje tendencje rozwojowe rynku turystycznego w gminie Zagnańsk.

VII. Projekty lub typy projektów, powiązane ze sobą, które potwierdzają spójność koncepcji rozwoju danego terytorium i łącznie tworzą produkt turystyczny.

Produkt turystyczny jest podstawowym elementem działalności marketingowej na współczesnym rynku. Jest nim wszystko to, co turyści kupują oddzielnie (np. transport lub zakwaterowanie) lub w formie pewnego zestawu (pakietu) usług, a także kompozycja tego, co turyści robią oraz walorów urządzeń i usług, z których w tym celu korzystają. Z punktu widzenia turysty produkt turystyczny obejmuje całość przeżytego doświadczenia od chwili opuszczenia domu do chwili powrotu. W turystyce produkt dynamizuje i harmonizuje rozwój regionu. Integruje on ponadto różne segmenty i składniki ofert turystycznych, takie jak: atrakcje, baza noclegowa, usługi gastronomiczne, infrastruktura komunikacyjna, informacja czy nauka, w spójną z punktu widzenia klienta całość.

Tworzenie nowych produktów turystycznych i wprowadzanie ich na rynek pozwala między innymi na zwiększenie efektu synergii na danym terenie. Przy tworzeniu nowych produktów turystycznych istotną rolę odgrywa także pomysłowość i jakość, gdyż pozwala im identyfikować i wyróżniać się na konkurencyjnym rynku. Każdy produkt turystyczny składa się z trzech podstawowych elementów:

- walorów środowiska naturalnego i kulturowego,
- infrastruktury turystycznej z towarzyszącymi jej usługami dodatkowymi,
- dostępności komunikacyjnej.

Każdy produkt turystyczny składa się z kilku wymiarów - warstw, budujących go wewnątrz. Do uniwersalnych wymiarów produktu turystycznego można zaliczyć:

- rdzeń produktu - posiadający charakter niematerialny, obejmujący wszelkiego rodzaju podstawowe potrzeby przejawiane przez turystów (potrzeba poznania, zadowolenie itp.), które decydują o ostatecznym wyborze;
- produkt rzeczywisty - obejmujący wszystkie podstawowe elementy pakietu turystycznego, umożliwiające realizację istoty produktu (zaspokojenie potrzeb turysty między innymi poprzez posiłki, przejazdy, noclegi, wycieczki). Podlega on stałemu poszerzaniu o coraz to nowe elementy, które z czasem stają się standardem (np. łazienka w pokojach w schroniskach górskich);

- produkt poszerzony (powiększony) - obejmujący wszystkie dodatkowe świadczenia wchodzące w skład oferty turystycznej, które powodują, że produkt staje się bardziej atrakcyjny. Są to elementy, które wyróżniają projektowany produkt spośród innych obecnych na rynku (np. pobyt w gospodarstwie ekoturystycznym połączony z nauką robienia przetworów, fotografii przyrodniczej czy malowania na szkło).

Punktem wyjścia dla projektowania produktu są przede wszystkim motywacje podróży, czyli produkt podstawowy (rdzeń produktu) - konsumenci kupując produkty, kupują naprawdę jego cechy o pewnym, postrzeganym standardzie jakości i stylu, które odzwierciedlają. Ten punkt wyjścia oznacza konieczność poznania motywacji potencjalnych konsumentów produktu, a drogą do tego celu są badania rynku. Powyższe informacje można uzyskiwać na różne sposoby. Będą to badania pierwotne (zazwyczaj terenowe) i wtórne (wykorzystujące wyniki innych badań). Oprócz klasycznych badań terenowych można wykorzystywać inne, mniej kosztowne źródła, choćby analizując fachową prasę turystyczną publikującą wyniki analiz przeprowadzonych przez wyspecjalizowane ośrodki badawcze, materiały promocyjne konkurentów (np. tour-operatorów czyli organizatorów turystyki sprzedających podobną ofertę), dane z Polskich Ośrodków Informacji Turystycznej za granicą itp. Wyniki uzyskane poprzez badania rynku mogą podpowiedzieć, jaki produkt warto realizować lub czy nasz intuicyjny pomysł na produkt ma szanse powodzenia. Badania rynku są więc podstawą podejmowania strategicznych decyzji.

W gminie Zagnańsk przeprowadzić należy proces tworzenia produktu turystycznego składający się z kilku podstawowych etapów:

1. Badanie rynku.
2. Identyfikacja składników produktu oraz ich selekcja.
3. Wybór kategorii produktu.
4. Pomysł – konkretny produkt.
5. Dobór podmiotów do produktu.
6. Dopracowanie produktu.
7. Przygotowanie produktu do sprzedaży – plan marketingowy.
8. Obserwacja rezultatów, korygowanie produktu.

Do projektów powiązanych ze sobą (z innymi projektami realizowanymi na terenie gminy), na wskazanym obszarze lub w najbliższej okolicy, zaliczyć można:

- a) I etap dwuetapowego projektu pn. „Centrum edukacyjne flory i fauny Gór Świętokrzyskich w Zagnańsku” - **Centrum Informacji Turystycznej w ramach tworzonego Centrum Edukacyjnego Fauny i Flory Gór**

Świątokrzyskich w Zagnańsku. I etap zakończy się oddaniem Centrum do użytku i uruchomieniem działalności gospodarczej na terenie Centrum.

- b) II etap projektu pn. „Centrum edukacyjne flory i fauny Gór Świątokrzyskich w Zagnańsku” - Centrum zostanie całkowicie wyposażone, przygotowany zostanie plan edukacyjny oraz prezentacje multimedialne i wizualne, utworzone zostaną punkty dydaktyczne, wybudowane elementy małej architektury wraz z oznakowaniem ścieżki przyrodniczej tablicami oraz połączenie ważnych przyrodniczo i turystycznie miejsc.

Całość (oba etapy projektu) pozwolą na stworzenie nowego produktu turystycznego jakim jest „Centrum edukacyjne flory i fauny Gór Świątokrzyskich w Zagnańsku”

- c) Projekt pn. „Ochrona obszarów NATURA 2000 na terenie województwa świętokrzyskiego poprzez ukierunkowanie ruchu turystycznego przyjaznego przyrodzie” – przy centrum edukacyjnym i Dębie Bartku przebiegać będzie ścieżka rowerowa. Projekt jest obecnie konsultowany z Urzędem Marszałkowskim i planowany do realizacji.

Ww. projekty potwierdzają spójność koncepcji rozwoju gminy i regionu oraz pozwalają ukierunkować produkt turystyczny na turystykę ukierunkowaną na zabytki przyrody, zabytki o charakterze przemysłowym i geologicznym, w połączeniu z kontaktem z naturą, sportem i rekreacją. W skład tego produktu wejdzie również baza usługowa i noclegowa która znajduje się bądź zostanie stworzona na obszarze gminy.

Działania prowadzone w gminie są kontynuacją zadań podejmowanych w minionych latach, które miały na celu spójny rozwój gminy i regionu. Wśród takich działań, które realizowane były również na terenie gminy Zagnańsk zaliczyć możemy:

Działania komplementarne do działań planowanych w ramach realizacji Planu Działań:

L.p.	Beneficjent	Tytuł	Wartość inwestycji	Źródło finansowania	Opis projektu
1	Gmina Kielce	Świętokrzyski Szlak Archeo-Geologiczny	34 794 473,04	PO Innowacyjna Gospodarka 2007-2013	Projekt polegał na stworzeniu szlaku turystycznego, położonego w województwie świętokrzyskim. Obiekt jest zarządzany przez Regionalną Organizację Turystyczną Województwa Świętokrzyskiego. Jego główny bieg zaczyna się w Bałtowie, a kończy w Miedziance. Ogółem na Szlaku znajdują się 27 obiektów (w tym z terenu Zagnańska), stanowiące najciekawsze obiekty i zabytki przyrody nieożywionej województwa z zakresu geologii, paleontologii oraz archeologii.
2	Powiat Kielecki	Turystyczna i gospodarcza kampania promocyjna Powiatu Kieleckiego	1 449 512,56	RPO WŚ na lata 2007-2013	Wirtualny spacer po powiecie wraz z materiałem reklamującym powiat na stronie http://atrakcje.powiat.kielce.pl + przewodnik turystyczny. Projekt realizowany wraz ze wszystkimi gminami powiatu kieleckiego.
3	Parafia Rzymskokatolicka p.w. św. Rozalii i św. Marcina w Zagnańsku	Renowacja nawy głównej Kościoła p.w. św. Rozalii i św. Marcina w Zagnańsku wraz z bocznymi ołtarzami	255 100,01	RPO WŚ na lata 2007-2013	Projekt polegał na przeprowadzeniu prac renowacyjnych w kościele p.w. św. Rozalii i św. Marcina w Zagnańsku.
4	Gmina Zagnańsk	Budowa drogi gminnej w ciągu ul. Dęba Bartka i ul.	1 254 544,92	RPO WŚ na lata 2007-2013	Projekt polegał na budowie drogi w ciągu ulic Dęba Bartka i Bartkowe Wzgórze

		Bartkowe Wzgórze, gm. Zagnańsk			
5	Gmina Zagnańsk	Budowa drogi gminnej w ciągu ulicy Dębowej w mśc. Kaniów i łącznika do Borowej Góry w Gminie Zagnańsk	2 031 760,27	RPO WŚ na lata 2007-2013	Projekt polegał na budowie drogi w ciągu ulicy Dębowej w miejscowości Kaniów i łącznika do Borowej Góry.
6	Gmina Zagnańsk	Budowa drogi gminnej na łączniku Jaworze-Siodła i Jaworze-Chrusty gmina Zagnańsk	2 048 685,91	RPO WŚ na lata 2007-2013	Projekt polegał na budowie drogi gminnej na łączniku Jaworze-Siodła i Jaworze-Chrusty.

Spis ilustracji:

Rysunek 1. Położenie gminy nas tle Polski	4
Rysunek 2. Gmina Zagnańsk	5
Rysunek 3. Kamieniołom w Zachełmiu	9
Rysunek 4. Dąb Bartek	10
Rysunek 5. Dolina Krasnej.	11
Rysunek 6. Mural - źródło www.zagnansk.pl	14

PRZEWODNICZĄCY
Rady Gminy

Artur Kudzia